

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2015

**DANSSTUDIES
MEMORANDUM**

PUNTE: 100

Hierdie memorandum bestaan uit 32 bladsye.

NOTA VIR NASIENERS:

Hou streng by hierdie memorandum wanneer nagesien word. In sommige kwalitatiewe vrae moet jy jou professionele en ingeligte oordeel uitoefen.

Hierdie vraestel moet deur ervare dansonderwysers nagesien word aangesien dit spesialiskennis vereis.

- By sommige vrae het kandidate 'n keuse. Indien kandidate beide vrae beantwoord het, sien slegs die antwoorde op die eerste vraag na.
- Kandidate kan 'n wye verskeidenheid antwoorde gee, afhangende van wat hulle in die klas behandel het.
- Hoë, medium of lae kognitiewe vlakke wat in elke antwoord verwag word, word in die Fokustabel onder elke vraag ingesluit.
- MOENIE volpunte toeken vir opstel- / paragraaftipe vrae indien daar taal- en spelfoute voorkom nie en ook nie as die antwoord in die verkeerde formaat geskryf is nie.
- Nasieners moet NIE volpunte toeken vir 'n antwoord wat oppervlakkig en ontoereikend is NIE.
- Wees op die uitkyk vir wat die kandidaat weet, en nie vir wat hy / sy nie weet nie.

AFDELING A: VEILIGE DANSPRAKTYK EN GESONDHEIDSORG**VRAAG 1****MEMO:**

FOKUS VAN VRAAG	ONDERWERP			VERMOËNSVLAKKE		
	1	2	3	LAAG	MEDIUM	HOOG
Veilige danspraktyk / beserings	√					
Toepassing – 1.1					3	
Evaluering – 1.2						3
Analisering – 1.3					3	
Herkenning – 1.4				3		

NOTA AAN NASIENERS:

'n Groot aantal verskillende antwoorde sal gegee word. Alle antwoorde moet regstreeks verband hou met 'n dansklas / opvoering. Evalueer die kandidaat se kennis / begrip en die toepaslikheid van die antwoord.

MOONTLIKE ANTWOORDE

- 1.1
- Verhoog jou hartklop, asemhaling en liggaamstemperatuur
 - Berei jou liggaam voor vir strawwe oefening
 - Verhoog bloedvloei en suurstof na jou spiere
 - Mobiliseer jou gewrigte – verhoog jou omvang van beweging
 - Maak jou spiere warm en buigsaam
 - Voorkom beserings
 - Help om te fokus – berei jou voor om helderdenkend en reagerend op te tree
- (3)
- 1.2
- Hou aan beweeg, maar verminder geleidelik die spoed en grootte van die bewegings wat uitgevoer word, bv. jy kan verkies om 'n "adage" ('n stadige beweging volgorde) of kalmerende vloeroefening uit te voer.
 - Stadige bewegings moet gedoen word totdat die hartklop en asemhaling na normaal terugkeer het.
 - Volg dit met 'n strekroetine.
- (3)

1.3 **Basiese behandeling vir beserings:** Die meeste beserings kan tuis behandel word met behulp van self-sorgtegnieke. Self-sorgtegnieke sluit in:

- **Beskerming / voorkoming** – die beskerming van die beseerde area van verdere besering byvoorbeeld deur die gebruik van 'n ondersteunende verband.
- **Rus** – stop die aktiwiteit wat die besering veroorsaak het, en rus die beseerde gewrig of spier. Vermyn aktiwiteit vir die eerste 48 tot 72 uur nadat jy jouself beseer het. Besoek jou plaaslike kliniek of dokter vir 'n professionele mening, indien nodig.
- **Ys** – vir die eerste 48 tot 72 uur na die besering, plaas ys wat in 'n klam handdoek toegedraai is om die beseerde area vir 15 tot 20 minute elke twee tot drie ure gedurende die dag.
- **Kompressie (drukking)** – druk of verbande op die beseerde area beperk enige swel en beweging wat dit verder kan beskadig. Jy kan gebruik maak van 'n kruisverband, 'n eenvoudige rekverband, of 'n elastiese buisverband. Moet nie die beseerde gewrig te styf toedraai nie. Verwyder die verband voor jy gaan slaap.
- **Elevasie** – deur die beseerde area omhoog te hou en dit te ondersteun op 'n kussing help om swel te verminder.
- **Nie-gewigdraende oefeninge** – in die geval van 'n enkelbesering, plantaar en dorsifleksie van die voet in 'n verhoogde posisie sal voordelig wees om die swel te verminder.
- **Gewigdraende oefeninge** – begin met gedeeltelike gewig-draende oefeninge en vorder tot volle gewig-draende oefeninge met behulp van 'n balans plank / kussing.
- **Vloer werk** – handhaaf kern-krag en gaan voort met die vloeroefeninge tydens die genesingtydperk van 'n besering.
- **Fisioterapie** – vermyn dit om heeltemal met oefening te stop; jou dokter sal in staat wees om jou 'n verskeidenheid van oefeninge te leer wat jou sal help om die mobiliteit van die gewrig te verbeter. In gevalle van ernstige enkel- of knieverstuitings, moet die gewrig geïmmobiliseer word. (3)

1.4 Beserings kan groot komplikasies veroorsaak soos:

- Verminderde kardiorespiratoriese fiksheid
- Verloor spierkrag
- Aanhoudende swelling
- Styfheid in die gewrigte (verloor buigsaamheid)
- Sielkundige effek (3)

[12]

DAAR IS 'n KEUSE TUSSEN VRAAG 2 EN VRAAG 3.**VRAAG 2 (KEUSEVRAAG)****MEMO:**

FOKUS VAN VRAAG	ONDERWERP			VERMOËNSVLAKKE		
	1	2	3	LAAG	MEDIUM	HOOG
Verpligting / konsentrasie / geestesgesteldheid	√					
Herkenning – 2.1				3		
Analiserings – 2.2					3	
Analiserings – 2.3					2	

NOTA AAN NASIENERS:

'n Groot aantal verskillende antwoorde sal gegee word. Alle antwoorde moet regstreeks verband hou met 'n dansklas / opvoering. Evalueer die kandidaat se kennis / begrip en die toepaslikheid van die antwoord.

MOONTLIKE ANTWOORDE:

- 2.1 2.1.1
- Woon dansklasse gereeld by.
 - Oefen die werk, hou aan om die korrekte tegniek en veilige danspraktyke toe te pas, asook die toepassing van korreksies van die onderwyser.
 - Probeer om te verbeter op elke klas na die vorige les.
 - Oefen die werk op jou eie deur te werk aan gedeeltes waarin jy swak is.
 - Vra ander meer ervare leerders om jou buite die dansklas te help. (1)
- 2.1.2
- Dans is 'n gemeenskaplike aktiwiteit en behalwe vir wanneer jy solo dans, dans jy altyd met ander en is afhanklik van hul toewyding, vertroue en moeite in die bereiking van 'n groepdoel. Elkeen het 'n rol om te speel in die finale uitslag van 'n opvoering.
 - Wees altyd bewus van die ander dansers waarmee jy die ruimte deel en behandel ander se liggame met respek en sorg.
 - Kyk na die ander dansers binne in jou perifere-visie om tyd te hou en jou spasiëring binne danse en oefeninge ens. te hou.
 - Wanneer jy kontakwerk doen, wees baie versigtig dat jy nie vertroue breek deur jou mede-danser(s) te beseer of nie bewus te wees van wat rondom jou gebeur nie.
 - Maak oogkontak met ander dansers wanneer toepaslik en jou interaksie met hulle moet in 'n betroubare wyse wees, bv. die gehoor kan sien of die interaksie waar of 'n skyn is. (1)
- 2.1.3
- Wees emosioneel en fisies ten volle betrokke in die beweging – maak die bewegings betekenisvol.
 - Verstaan waar die beweging vandaan kom en hoe om dit na die volgende vlak te neem en pas die basiese beginsels toe van die dansvorm wat geleer word.
 - Deur te verstaan hoe musikaal jy is, kan jou bewegings en gehalte affekteer
 - Verstaan hoe die elemente van dans – tyd, ruimte en krag- die gehalte van jou beweging beïnvloed. (1)

- 2.2
- Fisiese ruimte / omgewing (d.w.s. vloer, oppervlak, kamergrootte, temperatuur, geraas, afleiding)
 - Benoudheid
 - Gedagtes en emosies
 - Gebrek aan slaap
 - Moegheid
 - Swak dieet (d.w.s. kos hoog in verwerkte suiker soos koekies, lekkers, gaskoeldrank, ens.)
 - Neem van dwelms of alkohol
- (3)
- 2.3 Ek kan hulle vertel om beheer te neem van hul:
- Gedagtes (konsentreer, dink positief en bly in beheer wanneer jy in 'n stresvolle situasie is, praat daaroor of hou 'n dagboek)
 - Emosies (bly kalm, glo in jousef en kom oor jou vrese)
 - Skedule (bly toegewyd en beplan jou kort- en langtermyn doelwitte en hou daarby)
 - Omgewing (skep 'n veilige plek vir jousef, pas ontspanningstegnieke toe)
 - Verhoudings (kommunikeer duidelik, respekteer ander leerders se mening en hul ruimte)
- (2)
[8]

OF

VRAAG 3 (KEUSEVRAAG)

MEMO:

FOKUS VAN VRAAG	ONDERWERP			VERMOËNSVLAKKE		
	1	2	3	LAAG	MEDIUM	HOOG
Anatomiese aksies / spiere	√					
Analiserings – 3.1					4	
Herkenning – 3.2				4		

ANTWOORDE:

- 3.1 3.1.1 Vierkopspier (Quadriceps) (1)
- 3.1.2 Gastrocnemius (1)
- 3.1.3 Gluteus Maximus (1)
- 3.1.4 Dyspier (1)
- 3.2 3.2.1 Abduksie (1)
- 3.2.2 Ekstensie (1)
- 3.2.3 Rotasie (1)
- 3.2.4 Fleksie (1)
- [8]

VRAAG 4

MEMO:

FOKUS VAN VRAAG	ONDERWERP			VERMOËNSVLAKKE		
	1	2	3	LAAG	MEDIUM	HOOG
Beginsels van liggaamskondisionering	√					
Herkenning – 4.1				2		
Analisering – 4.2					3	
Probleme oplos – 4.3						3
Analisering – 4.4					2	

NOTA AAN NASIENERS:

Gebruik professionele oordeel wanneer die kwaliteit van die kandidate se antwoorde geassesseer word. Evalueer die hele antwoord om te assesser wat die kandidaat weet en gee punte daarvolgens. Kolpunte ingesluit om te help met puntetoekenning.

VOORBEELDE VAN MOONTLIKE ANTWOORDE:

4.1 KRAG

- Dit is die kapasiteit om 'n spier saam te trek of om weerstand te bied.
- Wanneer 'n spier gereeld geoefen word, vind sekere **funksionele** en **strukturele** veranderinge plaas om met die werkslading wat dit dra te help.

SOEPELHEID

- Soepelheid is in breë trekke die omvang van beweging (OVB) rondom 'n gewrig. Dit kan meer akkuraat as die vryheid van beweging (mobiliteit) en die afwesigheid van beperking van beweging (styfheid) beskryf word.
- Soepelheid is gewrigspesifiek en word deur strukturele en funksionele faktore beïnvloed.

UITHOUVERMOË

- Uithouvermoë is die vermoë om werk uit te voer oor 'n verlengde tydperk.
 - Dit is funksies van beide **kardiorespiratoriese** en **spiersisteme**.
- KRU (Kardiorespiratoriese Uithouvermoë) is:**
- Die vermoë om suurstof by die spierweefsel oor 'n lang tydperk af te lewer.
 - Nodig vir spieruithouvermoë en krag en moet as die basis van opleiding gesien word.
 - Haalbaar as 'n goed gekondisioneerde hartspier groter volumes bloed pomp vir algemene sirkulasie, wat die vervoer van suurstof na spiere en organe verbeter, dus verbeter dit die afbreek van brandstof vir gebruik deur die liggaam.

SU (Spieruithouvermoë) is:

- Die vermoë om 'n groep spiere oor 'n tydperk saam te kan trek en is baie nou verbind met KRU, aangesien 'n aktiewe spier suurstof en voedingstowwe benodig om optimaal te funksioneer.

KERNSTABILITEIT

- Die krag wat jy in jou bolyf het (dit sluit in jou maag- en rugspiere).
- Hierdie spiere moet sterk genoeg wees om die gewig van die liggaam te ondersteun en stres op die werwelkolom te verlig.

(2)

4.2 KRAG

- Dit verhoog fisiese prestasie, uithouvermoë / energie.
- Dit verminder die risiko van besering.
- Dit verhoog die krag in jou gewigte sodat jy jou been hoog kan lig.
- Dit verbeter jou balans en krag om die liggaam in enige posisie te hou.
- Dit stel jou in staat om hoër te spring.
- Dit verseker dat jou liggaam goed belyn is met die gewig oor die middel van jou voete en jou skouers oor heupe, heupe oor knieë en knieë oor die middelste tone.

SOEPELHEID

- Om jou omvang van beweging te vermeerder.
- Om vrylik en met gemak te beweeg.
- Om alle bewegings met gemak en grasia uit te voer.
- Om die gewigte en liggaam deur sy volle omvang van beweging te kan beweeg.
- Om stres en spanning op die liggaamsdele te vermy.

UITHOUVERMOË

- Dansers kan repeteer of langer dans / oefen teen 'n hoër gehalte omdat die spiere konstant suurstofryke bloed, wat nodig is om te dans / oefen, ontvang.
- Verminder moegheid: Soos wat 'n danser fikser word, kan hy / sy meer doen as vantevore en vir langer tye werk en ook die liggaam harder laat werk.
- Verbeter konsentrasie: Die danser kan op die klas / roetine konsentreer en nie op hoe moeg die liggaam is nie.
- Die voorsiening van suurstof na alle dele van liggaam versterk die immuunstelsel, wat die kans van siek word verminder en die herstelkoers verbeter.
- Verminder die risiko van beserings: Die verstand fokus op tegniek en is waaksaam vir veranderende omstandighede en hoef nie bekommerd te wees oor hoe moeg die liggaam is en hoe die spiere voel nie.
- Laat dansbewegings lyk asof dit moeiteloos is: Wanneer spiere nie konstant van suurstof voorsien word nie, word hulle swaar en voel soos lood.
- Die danser sal nie uitasem raak nie: Die longe sal sterker word en hulle kan dieper inasem.

KERNSTABILITEIT

- Goeie postuur en balans sal gehandhaaf word. Die regopposisie van die liggaam sal beheer en in stand gehou word en die bolyf sal gestabiliseer word sodat die danser met 'n gevoel van vryheid kan dans.
- Die liggaam sal in staat wees om vrylik te kan beweeg sonder om druk op die gewigte en ruggraat te plaas.
- Sterk bewegings van die arms en bene sal uitgevoer kan word.
- Bewegings sal beheer word.
- Liggaamsgewig kan vinnig verskuif word (vinnige verandering van rigting).
- Dit sal jou uitvoering verbeter.

(3)

4.3 KRAG

- Om krag op te bou moet jy toelaat dat jy jou spiere oorlaai deur die vermeerdering van die hoeveelheid werk wat op hulle geplaas word.
- Spiere sal net aanpas om die druk wat op hulle geplaas is te hanteer, indien die danser spierkrag ontwikkel deur die liggaamsdele in posisie te hou of om die liggaam vooruit te stoot soos byvoorbeeld in 'n sprong.
- Liggaamsgewigoefeninge (bv. om jou eie liggaamsgewig te gebruik), liggaamskondisionering met ligte gewigte of pilatus kan genoegsame oefening verskaf om jou spiere te versterk, sonder dat dit onnatuurlik lyk.
- Oefeninge kan dinamies wees – die vermoë om weerstand te oorkom deur 'n volkome omvang van beweging, (isotonies, konsentries, eksentries, isokineties), of staties.
- Die vermoë om weerstand teen 'n onbeweeglike krag te bied, word isometriese krag genoem. In hierdie sametrekking verander die spier nie van lengte nie. Isometriese krag is belangrik om posisies te behou teen swaartekrag, bv. in 'n arabesque werk jou rug en maagspiere isometries om jou postuur te stabiliseer.

SOEPELHEID

- Werk binne jou fisiese beperkings.
- Volg met toepaslike strekoefeninge – volgehou rek word verkies, veral in die vroeë stadiums van die aktiwiteit. Gedurende 'n stadige strekoefening, kan die brein die strekrefleks oorheers.
- Korrekte asemhaling gedurende die strekking is ook belangrik om die liggaam te help ontspan en die strekrefleks te oorheers.
- Om stywe en seer spiere te voorkom – volg 'n program van geleidelike strekking aan die begin van 'n intense oefeningtydperk en volg dit op met dieselfde strekoefeninge aan die einde van die klas.
- Streckking aan die einde van die klas help om spierspanning te verminder.
- Koel af.

UITHOUVERMOË

- Uithouvermoë behels om bewegings in die dansklas te doen wat voortbeweeg of spring-aerobiese-tipe bewegings.
- Jy kan die hoeveelheid en lengte verhoog van die tyd wat jy spandeer op springsamestellings in die klas sowel as kombinasies wat oor ruimte beweeg en wat onafgebroke is – nie stop-gaan nie.
- Jy moet ook voortdurend jou oefeninge aanpas sodat die liggaam voortdurend uitgedaag word met nuwe en verskillende eise, d.w.s. progressiewe oorlading.

KERNSTABILITEIT

- Beoefen te alle tye goeie postuur.
- Gebruik die abdominale spiere tydens al die bewegings.
- Trek die abdominale spiere binne toe en opwaarts na die ruggraat.
- Hou 'n balans tussen die abdominale spiere aan die voorkant en die lae rugspiere.
- Doen gereelde kragopleidingoefeninge vir die abdominale- en rugspiere.

(3)

4.4 KRAG

- Beenoefeninge / Developpes vir krag / Grand battements / borsels vir krag.
- Vloeroefeninge / arabesques – die hou van hierdie posisie sal die rug- en abdominale spiere versterk, terwyl dit jou postuur, sowel as die spiere van die bene, stabiliseer.
- Spronge / Sautés – dit sal die krag in die bene ontwikkel om die liggaam van die vloer af te dryf, sowel as spierspoed te verbeter.
- Armoefeninge / Port de bras – die ontwikkeling van krag in die arms.

SOEPELHEID

- Dyspier strek – sit op die vloer met die kop op reguit knieë.
- Vierkop-spiersprekke – hou die enkels agter die bekken en lig die been in 'n parallel 'attitude'.
- Adduktor strek – sit op die vloer met die bene in 'n wye tweede posisie – strek die liggaam vorentoe / sywaarts.

UITHOUVERMOË

- Spronge, bv. sautés / echappe sautés, ens.
- Enchainment' / kombinasies eerder as enkelstappies
- Bewegende samestellings, bv. 'grand jetes'
- Uitvoerende volle dansordes

KERNSTABILITEIT

- Jy moet AL die spiere laat oefen wat die ruggraat en pelvis stabiliseer (verseker dat jy kondisioneringoefeninge doen vir die maag EN rugspiere) d.w.s. (opsioneel)
 - *Rectus Abdominis*
 - *Interne en Eksterne Obliques*
 - *Transverse abdominis*
 - *Erector Spinae*
 - *Multifidus*
 - *Quadratus Lumborum*
- Gehuppel met 'n kinkel (werk die kern en verhoog hartklop)
- Vermeerder die vloerwerk om in te sluit bv. plank en kantplank, fietskrisis, brug-oefening.
- Kondisioneringsoefeninge moet 2-4 keer 'n week gedoen word om 'n verbetering te sien.
- Vermeerder die lengte en hoeveelheid oefeninge wat jy doen – progressiewe oorlading.
- Pilatus- en joga-oefeninge is ook uitstekend om die kern te versterk.

(2)
[10]

VRAAG 5**MEMO:**

FOKUS VAN VRAAG	ONDERWERP			VERMOËNSVLAKKE		
	1	2	3	LAAG	MEDIUM	HOOG
Postuur / dieet / hidrasie / eet versteurings	√					
Toepassing – 5.1					3	
Herinnering – 5.2				2		
Analisering – 5.3					2	
Evaluering – 5.4						3

MOONTLIKE ANTWOORDE:

- 5.1
- 'n Goed belynde liggaam waar al jou liggaamsdele in balans met mekaar is.
 - Staar regop, verleng jou ruggraat, rek uit jou nek, strek jou bene uit en plaas jou gewig oor albei jou voete.
 - Jou gewig behoort op die bal van die klein teen, die bal van die groot teen, die middel van die voet en die hak met jou bene oor jou voete en jou knieë oor die middelste teen te wees.
 - Jou skouers, heupe en knieë moet op dieselfde vlak wees.
 - Daar moet 'n denkbeeldige reguitlyn van die kop tot die tone wees.
 - Hierdie lyn loop van die kroon van jou kop, verby die voorkant van jou ore, deur die middel van jou skouers en heupe, agter die kniekop en voor die enkel verby.
 - Die kop balanseer op die toppunt van die ruggraat met die kroon van die kop oor die boog van jou voet.
 - Jou bekken balanseer op die toppunt van die bene op so 'n manier dat die abdominale spiere, lae rugspiere, rondom en binne die bekken spiere gelyk saamgetrek word – ook bekend as kernstabiliteit. (3)
- 5.2
- Eet 'n verskeidenheid van heel voedselsoorte (natuurlik gegroeide voedsel soos vrugte en groente).
 - Sluit noodsaaklike vette soos olies van vis, neute, avokado en sade in.
 - Sluit in anti-oksidente wat jou beskerm teen seer voel, soos sitrusvrugte en helderkleurige vrugte en groente (tamaties, beet, wortels, bloubessies, ens). (2)
- 5.3
- Die liggaam bestaan 70% uit water. Sonder hierdie lewensnoodsaaklike voedingsvereiste word die liggaam- / breinfunksies belemmer.
 - Dansers verloor baie water as gevolg van veeleisende fisiese aktiwiteite deur middel van sweat in die klas / tydens repetisies / opvoerings.
 - Spiere is ook van water afhanklik en as hierdie bron nie voortdurend aangevul word nie, is spiere geneig om krampe te kry / optimale funksie te verloor.
 - Die brein word ook beïnvloed deurdat konsentrasie en oordeelsvermoë belemmer word. (2)

- 5.4
- Talle stereotipes word met dansers geassosieer.
 - Een van die belangrikstes is dat dansers maer moet wees as hulle in die openbaar op 'n verhoog wil verskyn. Dit spruit uit 'n opvatting (wat hoofsaaklik uit klassieke ballet ontstaan het) dat die gehoor na 'n fantasiewêreld meegevoer wil word en dat die dansers alles moet vergestalt wat fisiek en esteties perfek is.
 - Alhoewel ander dansvorme bewys het dat hierdie vereiste ongegrond is, bestaan dié opvatting steeds in baie dansomgewings.
 - Daar word dan druk uitgeoefen op dansleerders (onderwysers / portuurgroep / media) om aan hierdie vereiste te voldoen.
 - Indien dansers nie met hul normale eetgewoontes aan hierdie vereiste kan voldoen nie, is hulle geneig om tot uiterstes oor te gaan om dit te kan doen.
 - Dit kan die gevolg wees van eksterne druk / druk van die portuurgroep / media / geestelike disfunksie, ens.
 - Wanneer dansers op die verhoog in die kollig staan, kan voorkoms deurslaggewend wees vir hul opvoering omdat alles in die ope is.
 - Dansers kan dit ook intimiderend vind indien hulle nie selfvertroue ten opsigte van hul liggame het nie.

(3)
[10]

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B: DANSGESKIEDENIS EN - GELETTERDHEID**VRAAG 6****MEMO:**

FOKUS VAN VRAAG	ONDERWERP			VERMOËNSVLAKKE		
	1	2	3	LAAG	MEDIUM	HOOG
Dansvorme			√			
Analisering – 6.1					2	
Toepassing – 6.2					6	
Evaluering – 6.3						2

NOTA AAN NASIENERS:

Baie moontlike antwoorde kan gegee word. Gebruik professionele oordeel wanneer die kwaliteit van die kandidate se antwoorde geassesseer word.

MOONTLIKE ANTWOORDE:

- 6.1 *Ken 1 punt toe vir 'n verduideliking vir kulturele dansvorm en ken 1 punt toe vir konsert dansvorm.*

KULTURELE dansvorms:

- Hierdie dansvorms sluit in die lede van die gemeenskap wat hulle verteenwoordig.
- Hierdie danse word oorgedra van geslag tot geslag, en vertel die geskiedenis en die kultuur wat hulle verteenwoordig.
- Hierdie danse bind mense saam as hulle rituele, soos geboorte, inisiasie, huwelik of dood vier.
- Bv. die Rietdans.

TEATER dansvorms:

- Dit is danse wat gedoen word om die gehoor te vermaak.
- Hierdie danse word meestal deur professionele dansers / kunstenaars gedoen.
- Klassieke ballet, kontemporêre danse en musiekblyspele is almal voorbeelde daarvan.

(2)

6.2 Ken 3 punte toe vir die herkenning van elk een van die twee dansvorms.

VOORBEELD VAN EEN MOONTLIKE ANTWOORD:

KLASSIEKE BALLET

- Hierdie dansvorm word geëien aan die uitwaartse rotasie van die bene vanaf die heupgewrig, gestrekte voete asook die vyf posisies van die voete, geronde armlyne en vasgestelde posisies van die arms.
- Die styl van ballet is om swaartekrag uit te daag en het gracie en baie streng tegniek.
- Klassieke ballet bestaan uit 'barre'-werk, 'centre' (middelwerk), 'pirouette', 'ports de bras', 'adage' en 'allegro' bestaande uit klein en groot spronge, met of sonder 'batterie'.
- Vroulike dansers doen punt-werk – geblokte toonskoene word gedra en dansers dans op die punte van hulle tone.
- Die dansers dra gewoonlik oordadige kostuums – tutu's / fluweelbaadjies en rompe, ens.
- Klassieke ballet het oorspronklik net klassieke musiekpartiture gebruik, maar deesdae word 'n verskeidenheid musiek gebruik.
- Vir die tradisionele ballet opvoerings soos *Swan Lake* / *Sleeping Beauty*, word oordadige verhoogstelsel gebruik.
- Balletwerke word gewoonlik deur professionele dansers in teaters opgevoer.

AFRIKA-DANS

- Afrika-danse gebruik die natuurlike kromminge / kurwes van die liggaam.
- Bewegings word na die grond toe gedans en komplementeer swaartekrag eerder as om dit uit te daag.
- Basiese en komplekse ritmiese patrone word gebruik.
- Alledaagse bewegings word gebruik of bewegings wat die natuur (voëls, diere, insekte of plante) naboots of dramatiseer, of die elemente, soos vuur, water, die aarde of die lug word as stimulus vir beweging gebruik.
- Danse het gewoonlik 'n tema (vrugbaarheid / hofmakery / werk / hiërargie, ens.) en doel (protes / sosialisering / feesviering / bevraagtekening van sosiale kwessies, ens).
- Afrika-danskostuums verskil baie afhangende van die kultuur- en ouderdomsgroep wat die dans opvoer.
- Dierevelle word algemeen gebruik asook oordadige kralerwerk, bruin of helderkleurige materiaal, enkelratels, vere, ens.
- Musikale begeleiding bestaan gewoonlik uit tromme, sang, handeklap en / of dreunsang.
- Die tromme, sang, handeklap en ratels saam met die gestamp van voete skep poliritmiese klanke.
- Afrika-dans word gewoonlik deur die gemeenskap opgevoer en het 'n spesifieke doel / funksie.

(6)

6.3 Ken 2 punte toe vir 'n besonderhede bespreking van hoe Afrika-dans die Suid-Afrikaanse industrie beïnvloed het.

- Dans verander en groei altyd. Inheemse elemente is saamgesmelt met moderne elemente wat 'n uniek Suid-Afrikaanse geur produseer.
- Indiese-dans, Spaanse-dans en Ballet is beïnvloed deur Afrika-danse se idees en deur die gebruik van hul bewegings.
- Seremoniële dans is blootgestel aan 'n wyer gehoor deur die inlywing daarvan in gewilde danswerke en dit het danschoreografie beïnvloed, bv. Vincent Mantsoe.
- Inheemse dansstyle word bewaar deur middel van openbare vertonings vir toeriste.
- Invloede op internasionale verhoë sluit in *Lion King*, *IMOJO*, *Kat and the Kings*.
- Inheemse dansfeeste word regoor die hele land gehou, bv. Langa, stam-dans fees in KZN, Nama-fees.
- Die ontwikkeling van gewilde Afrika-danse in die dorpsgemeenskappe, bv. pantsula, kwaito.

(2)
[10]

VRAAG 7 (KEUSEVRAAG)

DAAR IS 'n KEUSE TUSSEN VRAAG 7 EN VRAAG 8.

HIERONDER IS DIE VOORGESKREWE LYS VAN INTERNASIONALE CHOREOGRAWE EN HUL DANSWERKE.

INTERNASIONALE CHOREOGRAAF	DANSWERKE
George Balanchine	<i>Appollo / Jewels</i>
Alvin Ailey	<i>Revelations</i>
Martha Graham	<i>Lamentation / Errand into the Maze</i>
Christopher Bruce	<i>Ghost Dancers</i>
Mathew Bourne	<i>Swan Lake / Cinderella</i>
Pina Bausch	<i>Rites of spring</i>
William Forsythe	<i>In the middle, somewhat elevated</i>
Mats Ek	<i>Giselle / Swan Lake / Carmen</i>
Rudi van Dantzig	<i>Four Last Songs</i>
Jiri Killian	<i>Wings of wax</i>

MEMO:

FOKUS VAN VRAAG	ONDERWERP			VERMOËNSVLAKKE		
	1	2	3	LAAG	MEDIUM	HOOG
Internasionale danswerk			√			
Herkenning – 7.2				4		
Analisering – 7.3					6	
Analisering – 7.4					3	
Evaluering – 7.5						2

NOTA AAN NASIENERS:

Gebruik professionele oordeel wanneer die kwaliteit van die kandidate se antwoorde geassesseer word. Kandidate het dalk meer inligting in een afdeling as in 'n ander gegee. Evalueer die hele antwoord om te assesser wat die kandidaat weet en gee punte daarvolgens. Kolpunte is ingesluit om te help met puntetoekenning.

EEN MOONTLIKE ANTWOORD:

7.1 *Ken geen punte toe vir die naam van die choreograaf nie.*

Ghost Dancers deur Christopher Bruce

7.2 *Ken 4 punte toe vir 'n beskrywing van die sinopsis / tema van die danswerk.*

- Die dood word gesimboliseer deur drie manlike dansers wat maskers dra en wie se liggame op so 'n manier geverf is as om 'n geraamte voor te stel.
- Hul beweging is sterk en dierlik en dit blyk as of hul altyd op wag is, soos roofvoëls.
- Die groep dansers bekend as die Dood verteenwoordig die dorpenaars wie se lewens 'n konstante bedreiging van die dood is.
- Hierdie karakters word byeengebring in hierdie vergaderingsplek wat 'n 'stilhouplek' of 'n soort van onderwêreld voorstel.
- Die Dooies neem ons deur tonele uit hulle lewens, die hartseer, gelukkige en vreesaanjaende oomblikke, en hierdie verhale word wreed deur die dood onderbreek, verteenwoordig deur die drie spoke.
- *Ghost Dancers* is in sewe dele verdeel.
- Die openingstoneel skep die atmosfeer van die dans en stel die spoke bekend.
- Die bewegings is sterk en kragtig soos die wesens teen mekaar stoei.
- Die toneel eindig met die koms van die dooies, en die storie ontvou.
- Die finale gedeelte gee die gehoor 'n gevoel van mag oor die mense en ten spyte van alles sal hul nog steeds opstaan teen die swaarkry waartoe hul onderworpe is.
- Hul gemeenskapsgevoel en die krag van hul tradisies kan nie vernietig word nie.
- Dit is asof hul laaste gedagtenis, hul laaste verklaring, voor hul met trots voortgaan tot die einde, "tot die dood".

(4)

- 7.3 7.3.1
- Kostuums deur Belinda Scarlett
 - Die geraamte beelde van die Geeste word geskep deur die gebruik van lyfverf om die beenstruktuur te beklemtoon.
 - Die Geeste dra lappe om hul middels, gewrigte en onder die knieë om 'n dierlike voorkoms te skep.
 - Bruce was geïnspireer deur die doodsmaskers wat deur Suid-Amerikaanse Indiane gedra word wanneer hulle doodsrutuele vier.
 - Die geraamte maskers soos gedra deur die geeste is 'n produk hiervan.
 - Die Dood dra alledaagse klere – rokke, serpe en pakke, maar hierdie is verflenter en slordig en dra by tot die beeld van ontbering en geweld wat hierdie mense ondervind het.
 - Al die kostuums versterk die karakterisering, maar verhinder of oorskadu nie die beweging nie. (2)
- 7.3.2
- Die musiek vir die werk is deur Chileense groep Inti-Ilumani, en dit sluit in twee liedere en vier volkswysies.
 - Die musiek word dikwels lewendig opgevoer.
 - Die instrumente gebruik sluit in klassieke en baskitaar, kant-dromme en verskeie slaginstrumente.
 - Die windklanke in die openingstoneel is opnames. (2)
- 7.3.3
- Beligting: Nick Chelton
 - Die stelontwerp bly deurgaans dieselfde.
 - Dit verteenwoordig 'n ster en rotsagtige area wat beide 'n vlakke en grot kan wees.
 - Op die verhoog is daar sewe rotsagtige strukture waarop die spoke lê en wag vir hul slagoffers.
 - Die beligting versterk die atmosfeer en gee die verhoog en 'n skaduagtige voorkoms.
 - Terwyl die Spoke dans, word 'n diep groen lig gebruik en hulle liggame is versterk deur die gebruik van kantbeligting wat hulle 'n skulpturele voorkoms gee.
 - Sekere oomblikke word beklemtoon met spesifieke beligtingeffekte soos 'n kragtige lig van bo wat op die karakters skyn op die oomblik wanneer hulle sterf. (2)

7.4 *Ken 3 punte toe vir 'n duidelike verduideliking van hoe simboliek in hierdie danswerk gebruik word.*

- Bruce gebruik duidelike karakterisering om sy idees in *Ghost Dancers* oor te dra. Die Dood word deur drie manlike dansers gesimboliseer wat maskers dra en wie se liggame so geveerf is dat dit 'n geraamte voorstel.
- Hul beweging is sterk en dierlik en dit blyk asof hul altyd op wag is soos roofvoëls vir hul prooi.
- Die groep dansers wat as die Dooies bekend staan, verteenwoordig die dorpenaars wie se lewens voortdurend deur die dood bedreig word.
- Hierdie karakters word byeengebring op 'n ontmoetingsplek wat 'n 'stilhouplek' of 'n tipe onderwêreld verteenwoordig.
- Die Dooies neem ons deur tonele van hulle lewens, die hartseer, die blye / gelukkige en vreesaanjaende oomblikke, en hierdie verhale word wreed deur die dood verteenwoordig wat deur die drie Spoke, onderbreek word. (3)

7.5 *Ken 2 punte toe vir die leerling se opinie oor waarom hul dink dit is belangrik om oor internasionale dansgeskiedenis te leer.*

- Help my om 'n oop gemoed te hê.
 - Het begrip van die oorsprong van verskillende dansvorms.
 - Om te weet wat die neigings is.
 - Bly in kontak met wêreldveranderinge in dans.
 - Help my om getrou te bly aan myself as 'n Suid-Afrikaanse danser.
 - Kan onderskei tussen oorspronklike en gekopieerde werkstyl – help my om nie te dupliseer wat alreeds gedoen is nie. (2)
- [15]

OF

VRAAG 8 (KEUSEVRAAG)

MEMO:

FOKUS VAN VRAAG	ONDERWERP			VERMOËNSVLAKKE		
	1	2	3	LAAG	MEDIUM	HOOG
Internasionale danswerk			√			
Herinnering – 8.1, 8.2				1+3		
Toepassing – 8.2, 8.3, 8.4					3 + 3 + 3	
Evaluering – 8.5						2

NOTA AAN NASIENERS:

Gebruik professionele oordeel wanneer die kwaliteit van die kandidate se antwoorde geassesseer word. Kandidate het dalk meer inligting in een afdeling as in 'n ander gegee. Evalueer die hele antwoord om te assesser wat die kandidaat weet en gee punte daarvolgens. Kolpunte is ingesluit om te help met puntetoekenning.

EEN MOONTLIKE ANTWOORD:

8.1 *Ken 1 punt toe vir waar die titel van die werk vandaan kom.*

Die titel van die werk kom uit die laaste boek in die Bybel. (1)

8.2 *Ken 3 punte toe vir die name van die 3 afdelings en 3 punte vir 'n gedetailleerde verduideliking van elke afdeling.*

Revelations is in drie dele verdeel:

- ***Pilgrim's Sorrow*** – Hierdie afdeling wys die swaarkry, stryd en verset van die mense. Die bewegings is eenvoudig maar kragtig en wys tekens van geestelike behoeftes. Hierdie gedeelte word deur 'n trio gedans. Die deel wys die kwaai uitdrukking en verset teen die onderdrukking van Swartes in 1930.
- ***Take Me To The Water*** – Dit begin met 'n vrolike dans met 'n aantal mense in 'n optog vanaf die kerk na die meer. Die toneel verteenwoordig 'n geestelike reiniging / doop. Daar is 'n vrou met 'n groot wit sambreel. 'n Doek wat opstyg en daal verteenwoordig die getye van die rivier. Die manlike danser eindig onder 'n kollig met swaar sametrekkinge en spastiese bewegings wat angstige spyt vir sy sondes uitbeeld.
- ***Move Members Move*** – Dit is 'n vinnige dramatiese trio waar die drie mans op die verhoog rondhardloop in 'n poging om die las van hul sondes af te skud. 'n Groep elegant aangetrekte dames arriveer by die kerk aan die einde van die dag om te skinder en te gesels. In die *finale* is die hele geselskap op die verhoog en dans 'n genotvolle, energieke en trillende dans. (6)

8.3 *Ken 3 punte toe as die leerling 'n genoegsame verduideliking kan gee van die kostuums wat in elke afdeling gebruik is.*

- Kostuums ontwerp deur Lawrence Maldonado.
- Elke afdeling is anders:
- Afdeling 1: neutrale kleure van rooi, oranje en geel rokke.
- Afdeling 2: wit lang rokke, die manne in maasstof bostukke en broeke.
- Afdeling 3: Sondag "beste", die manne in swart broek, wit hemp en goud middellyf kledingstukke, vroue in goud / geel rokke, sprofieelruimer en hoede.

(3)

8.4 *Ken 3 punte toe vir gedetailleerde verduideliking van die musiek wat in die danswerk gebruik is.*

- Daar is 'n verskeidenheid liedere wat tradisioneel geestelik / 'gospel' is.
- Die musiek vertel die storie van hartseer, liefde, moeilikheid en bevryding.
- Die musiek bepaal die stemming van die danse.
- Die Evangelie-musiek was in staat om die emosies uit te bring wat Alvin Ailey wou uitbeeld om sy idees en temas te kommunikeer.

(3)

8.5 *Ken 2 punte toe as die leerling genoegsaam kan verduidelik die veelseggendheid van die stelle en rekwisiete wat gebruik was.*

- *Revelations* gebruik baie minimale stelle op die verhoog om die danse toe te laat hul emosies ongehinderd uit te druk en te kommunikeer.
- Die agterdoek van die aand wys die donkerte van die tye.
- Die dooptoneel gebruik rekwisiete soos sambrele en 'n baie lang stuk blou materiaal wat die rivier verteenwoordig waar die doop plaasvind.
- Die laaste gedeelte maak gebruik van stoele en waaiers wat deur die vroue gebruik word om 'n ontspanne atmosfeer na kerk te skep terwyl die mense gesellig byeenkom.

(2)

[15]

VRAAG 9**MEMO:**

FOKUS VAN VRAAG	ONDERWERP			VERMOËNSVLAKKE		
	1	2	3	LAAG	MEDIUM	HOOG
Loopbane			√			
Herkenning – 9.1				2		
Analisering – 9.2					3	
Herinnering – 9.3				2		
Evaluering – 9.4						3

TWEE MOONTLIKE VOORBEELDE WORD HIERONDER GEGEE:

9.1 *Ken 2 punte toe vir 'n gedetailleerde beskrywing van die werk / loopbaan.*

Dansonderwyser

Beskrywing van werk:

- Dansonderwysers leer mense om te dans in die gemeenskapsentrums, openbare of private skole, dansstudio's en universiteite.
- 'n Loopbaan as 'n dansonderwyser bied 'n groeiende verskeidenheid van geleenthede.

Professionele danser

Beskrywing van werk:

- Dansers vermaak mense deur idees en emosies uit te beeld, gewoonlik op maat van die musiek en die gebruik van liggaamlike bewegings.
- Dansers mag dans in 'n professionele dansmaatskappy of as vryskut-dansers in musiekblyspele, opera-, televisieprogramme, musiekvideo's, feeste, kommersiële programme, op skepe, ens.

(2)

9.2 *Ken 3 punte toe vir 'n verduideliking van die bekwaamhede en ondervindinge wat hierdie werk benodig.*

Dansonderwyser

- Die belangrikste vermoë is 'n liefde vir en begrip van mense, veral kinders.
- Dans onderwysers moet hul onderwerp goed ken.
- Hulle moet in staat wees om self goed te kan dans en behoort om lewenslange leerlinge te wees, altyd gereed om van ander te leer en om hul kennis met ander te deel.
- Hulle moet kennis hê van hoe kinders leer en hul ontwikkeling op verskillende stadiums; hulle moet leerplanne en onderrigmetodes verstaan.
- Onderwysers wat in skole of universiteite wil onderwys gee moet ook die teoretiese aspekte soos die geskiedenis van dans, anatomie, fisiologie en dansnotasie ken.
- Hulle moet goeie organiseerders wees – hulle moet dikwels produksies beplan en bemark en choreografer doen vir opvoerings.
- Dans onderwysers wat privaat onderrig, moet die vermoë hê om hul eie dansskole te bestuur.
- Dansonderwysers sal spesialis-vaardighede in die dansvorm moet hê waarin hulle onderrig gee en moet 'n vermoë hê om ander dansvorms ook te kan doen.

Professionele danser

- Jy sal 'n passie vir dans en selfdissipline nodig hê.
- Jy sal 'n begrip moet ontwikkel van musiek en ritme, kreatiwiteit, opvoeringstegnieke, die vermoë om dansreekse te onthou, uitstekende fiksheid, goeie koördinasie en 'n soepel liggaam.
- Wees bereid om vir lang ure te werk en daaglikse dansklasse by te woon. Jy sal dikwels in die aand ook moet optree.
- Om 'n danser te wees behoort jy gewoonlik om op 'n vroeë ouderdom te begin dans het, maar dit hoef nie die kriteria te wees nie. Sommige suksesvolle dansers het eers in hul tienerjare begin dans en het baie hard gewerk om hul opleiding te versnel.

(3)

9.3 *Ken 2 punte toe vir 'n beskrywing van die tersiêre opleiding wat die werk benodig.*

Dansonderwyser

Om 'n dansonderwyser te word vir 'n opvoedkundige instituut wat jy nodig het:

- 'n Tersiêre kwalifikasie in dans of dansonderrig.
- 'n Onderwyskwalifikasie van 'n betroubare dansonderwysers, universiteit, dansgenootskap.

Professionele danser

Dansopleiding verskil na gelang van die dansvorm:

- Daar is universiteitprogramme en skole wat verband hou met professionele dansmaatskappye vir gespesialiseerde opleiding in klassieke, kontemporêre en Afrika-dans.
- Daar is ook kleiner, privaatbesit dans-ateljees waar studente in 'n verskeidenheid van dansvorme opgelei kan word (soos ballet, kontemporêre dans, jazz, Spaans, Indiër, ens.), insluitend kompeterende dansvorme (bv. Latyns-dans, baldans, ens.) sowel as etniese / tradisionele dansvorme.
- Dansers kan gaan vir oudisies vir opvoerings en maatskappye wanneer hulle oud genoeg is, of as dansers bevorder hul vaardighede 'in die werk' deur gereelde opleiding en prestasie. (2)

9.4 *Ken 3 punte toe as die leerling 'n opinie kan gee oor watter bekwaamhede, houding en waardes hulle in die vak Dansstudies geleer het.*

- Respekteer die manier waarop ek dink en optree teenoor ander
- Verantwoordelikheid vir my eie dade
- Selfdissipline
- Gereedheid
- Gepaste gedrag ten alle tye
- 'n Gedragskode om goeie werk te verseker
- Stiptelikheid
- Verpligting, verantwoordelikheid (3)

[10]

VRAAG 10

MEMO:

FOKUS VAN VRAAG	ONDERWERP			VERMOËNSVLAKKE		
	1	2	3	LAAG	MEDIUM	HOOG
Suid-Afrikaanse choreograaf			√			
Herinnering – 10.2				1		
Herinnering – 10.3				4		
Analisering – 10.4					3	
Analisering – 10.5					4	3
Evaluering – 10.6						

NOTA AAN NASIENERS:

Baie moontlike antwoorde kan gegee word volgens watter choreograaf die kandidaat gestudeer het. Gebruik professionele oordeel wanneer die kwaliteit van die kandidate se antwoorde geassesseer word. Kandidate het dalk meer inligting in een afdeling as in 'n ander gegee. Evalueer die hele antwoord om te assesser wat die kandidaat weet en gee punte daarvolgens. Kolpunte is ingesluit in die memo om te help met puntetoekenning. **Moet nie volpunte toeken as die antwoord nie in die korrekte formaat van 'n biografie geskryf is nie.**

EEN MOONTLIKE ANTWOORD:

10.1 *Geen punte toekenning vir die naam van die choreograaf en die danswerk.*

Alfred Hinkel – *Bolero / Last Dance*

10.2 *Ken 1 punt toe vir waar die choreograaf gebore is.*

Nababeep

(1)

10.3 *Ken 4 punte toe vir 'n duidelike beskrywing van die choreograaf se opleiding.*

- Hinkel se begeerte om te dans het die tradisionele grense van die klein kopermyndorpie waarin hy opgevoed was verontagsaam.
- Sy pa wou nie hê dat hy moes dans nie omdat hy gedink het dit was slegs vir vroue.
- Hinkel moes op die ouderdom van 10 met 'n vriend wegsloop na ballet-klasse.
- Daar was ook baie min dansskole in die gebied wat verder sy vordering belemmer het.
- Hy het drama gaan studeer aan die Universiteit van Kaapstad en is geïnspireer deur die bewegingslesse wat aangebied is om verdere studies in dans te volg.
- Hy het later by die UCT Balletskool ingeskryf, maar is ontnugter met die balletopleiding wat hy ontvang het.
- Hy verhuis toe na Namibië om opleiding van Diane Sparks te ontvang.
- Hy keer terug na Nababeep waar hy begin onderwys gee in die arm gemeenskappe met slegs 'n paar fasiliteite – hierdie ervaring sou die grondslag lê vir sy oorspronklike en vindingryke manier van onderrig gee.
- Hy sluit later aan by Jazzart onder Sue Parker.
- Hy het kortliks opleiding ontvang van Val Steyn en andere en die Alexander-tegniek bestudeer.

(4)

10.4 *Ken 3 punte toe vir 'n verduideliking van wat die choreograaf se dansstyl beïnvloed het.*

- Sy primêre invloed was sy vader wat nie wou hê hy moes dans nie en dit het nie sy vroeë opleiding gehelp nie.
- John Lindon en Dawn Langdown wat hom aanvanklik gehelp het om die Jazzart Dansteater te bestuur, Diane Sparks, Sue Parker, Jenny van Papendorp, Abamanyani, Jay Pather en Suid-Afrikaanse politiek.
- Hy het met 'n verskeidenheid regisseurs gewerk en hy word deur sy dansers, sy verhoudings en menseregte geïnspireer.
- Hinkel was grootliks beïnvloed deur sy blootstelling aan sosiale Afrika-dans, waarna Hinkel begin om choreografies baie vinnig te ontwikkel.
- Die element van Alfred Hinkel se persoonlikheid wat moontlik die grootste impak op sy choreografie gehad het, was sy sosio-politieke bewustheid.
- Sy werke is sinoniem met 'n alles insluitende filosofie rondom dansopleiding en optrede.

(3)

10.5 *Ken 4 punte toe vir 'n in besonderhede verduideliking van die choreograaf se dansstyl.*

- Hinkel, het nie altyd werk vir die vermaak geproduseer nie en die inhoud kon dikwels ontstellend wees.
- Hinkel werk hoofsaaklik met onopgeleide dansers en ontwikkel hul talent deur sy eie opleidingmetodes wat hy ontwikkel het deur sy werk in minderbevoorregte gemeenskappe.
- Met behulp van liggaamintelligensie en sy uitstekende oog vir die ontwikkeling van beweging het hy meestal sy eie manier van werk uitgevind.
- Hinkel se idees van kostuums gaan nie oor skoonheid nie, maar oor bruikbaarheid en relevansie.
- Hinkel het 'n artistiese vermoë om sy verhoog pragtig te belig.
- Hinkel kombineer ook 'n mengsel van style – kontemporêre, Afrika, Indiese, asook klassieke elemente van dans.
- Hinkel is grootliks beïnvloed deur Afrika-dans wat sy manier van choreografie totaal hervorm het.
- Hy het sy eie styl van opleiding ontwikkel en het 'n metode ontwikkel wat hy oor die volgende 30 jaar sou gebruik om sy dansers op te lei. Sy metode is hoofsaaklik bevrydingstegniek.
- Die choreograaf het die sosio-politieke invloede rondom hom gebruik as inspirasie vir sy werk.

(4)

10.6 *Ken 3 punte toe vir die choreograaf se bydrae tot dans in Suid-Afrika.*

- Hinkel het baie werke gedirigeer en vervaardig wat handel oor die sosio-politieke situasie in Suid-Afrika.
- Dit was Hinkel se blootstelling aan Afrika-dans deur die “Abamanyani Project” wat 'n totale hervorming van die manier wat Hinkel choreografie beskou het teweeg gebring en hoe hy begin het om improvisasie te gebruik as 'n kragtige instrument om sy werke te ontwikkel.
- Sy onderrig in die kleurling gemeenskappe en landelike gebiede het formele dans toeganklik gemaak vir hierdie gemeenskappe.
- Voor Hinkel se tussenkoms was dans bloot 'n sosiale aktiwiteit wat in 'n informele konteks beoefen is.
- Die idee van konsert in teenstelling met kulturele dansvorms was iets wat vreemd vir baie van die gemeenskappe was waar Hinkel onderrig gegee het.
- Dit is in sulke gebiede wat Hinkel die weg gebaan het vir die idee van gechoreografeerde danse as 'n vorm van vermaak, uitgevoer deur sommige mense en aanskou deur ander.
- Toe Hinkel die direkteur van Jazzart in die middel van die 80's geword het, het die naam verander na die huidige titel – Jazzart Dance Theatre.
- In die vroeë jare, was Jazzart se gehore hoofsaaklik wit, maar soos Jazzart ontwikkel het, so het die gehore.
- Hinkel het effektief die maatskappy aangepas na die land se veranderende politieke en artistieke konteks.

(3)

[15]

VRAAG 11

MEMO:

FOKUS VAN VRAAG	ONDERWERP			VERMOËNSVLAKKE		
	1	2	3	LAAG	MEDIUM	HOOG
Choreografie en produksie		√				
Herkenning – 11.1				2		
Analiserings – 11.2					2	
Analiserings – 11.3					4	
Evaluering – 11.4						2

MOONTLIKE ANTWOORDE:

11.1 Ken 1 punt toe vir die rol van die leerling en 1 punt vir die definisie van die rol.

DIREKTEUR:

- Daar is baie verskillende tipes van direkteure:
- Meestal, behels die rol om verantwoordelik wees vir die algehele artistieke visie van 'n produksie.

ARTISTIEKE DIREKTEUR: Hy / sy kan ook opvoerings dirigeer.

UITVOERENDE DIREKTEUR:

- Bestuurder in beheer van die administrasie van 'n plek.
- Hy / sy sal ook verantwoordelik wees vir die nie-produksie personeel, soos die administratiewe assistent, direkteur van bemaking, fasiliteite bestuurder, die fotografe / filmmakers, en so aan.

VOORHUISBESTUURDER:

- Lid van die teaterbestuur, wat verantwoordelik is vir die dag-tot-dag verloop van die voorhuis (VHB) gebied (in teenstelling met die agterste verhoog-areas).
- Hy / sy kan die toesig hou oor die besprekingskantoor waar kaartjie-verkope sal plaasvind, enige verkope / spyseniering stal asook die bestuur en delegering van die bodes en enige ander deel van die gebou wat die publiek kan betree tydens hul besoek aan die teater.
- Hy koördineer die begin van die vertonings met die verhoogbestuurder, en hou rekord van die begin en einde van die tye van die vertonings, sowel as die grootte van die saal (aantal mense wat die vertoning gaan bywoon).
- In die geval van 'n brand of noodgeval, moet hy of sy beheer neem.

VERHOOGBESTUURDER (VB)

- Bestuur alles wat op die verhoog en agter die skerms gebeur soos die stelle en rekwisiete veranderinge (bygestaan deur verhoog handlangers), en sal ook kommunikeer met die klank en beligtingtegnici.
- Die VB dra gewoonlik 'n kopstuk gedurende die vertonings en dirigeer lede van die produksie en bemanning om te verseker dat alle aspekte van die produksie – klank en beligting aanduidings, die plasing van stelle en rekwisiete op en af van die verhoog, en die uitgange en ingange van die kunstenaars - is uitgevoer op die regte tyd en in ooreenstemming met die choreograaf se aanwysings.
- Die verhoogbestuurder (VB) en assistent-verhoogbestuurder (AVB) werk baie nou saam met die direkteur van die vertoning tydens die repetisie tydperk.

ASSISTENT-VERHOOGBESTUURDER (AVB)

- 'n Assistent-verhoogbestuurder ondersteun die verhoogbestuurder gedurende die voorbereiding vir opvoerings.
- Die assistent-verhoogbestuurder kan een van die vele verhoog-handlangers wees wat agter op die verhoog tydens 'n optrede werk.
- Die verhoogbestuurder (VB) en assistent-verhoogbestuurder (AVB) werk baie nou saam met die direkteur van die vertoning tydens die repetisie tydperk.
- Na die finale kleedrepetisie handig die Direkteur die produksie oor aan die VB (en moontlik die Assistent-Direkteur) om die vertoning uit te voer.

ONTWERPERS:

(Dekor, kostuums, beligting, klank, hare en grimering en hulle help bemanning / s.)

- 'n **Tegniese direkteur** is verantwoordelik vir alle tegniese aspekte van 'n produksie en het kennis van baie aspekte van toneelkuns. Hy of sy word dikwels benodig om probleme in die dae wat lei na die opvoering op te los.
- 'n **Beligtingsontwerper** skep beligting wat die beweging aanvul of beklemtoon. Sodra die ligte gehang en aangepas is, kan individuele beligting aanduidings gewoonlik in 'n gerekenariseerde beligting plank geprogrammeer word. Die beligtingontwerper werk nou met die choreograaf saam.
- 'n **Stel of dekorontwerper** doen navorsing en ontwerpstelle wat 'n aanvulling van die tema, storielyn of die instelling van die choreografie. Die stel ontwerper sal ook adviseer oor die materiaal wat gebruik word en die kleurskema vir die dekor. Die stelontwerper werk nou met die choreograaf saam.
- 'n **Klerekas-bestuurder** hou toesig oor alle kostuums, insluitend skoene, hoede en hooftooisels wat geskep en tydens die vertoning gedra word.
- 'n **Klerekas-assistent** ondersteun die klerekas-bestuurder in die uitvoering van sy of haar werk. Die klerekas-assistent kan ook agter op die verhoog werk tydens die skou, en dansers met kostuum veranderings help.

DANSKAPTEIN

- In sommige dansmaatskappye, is 'n dans-kaptein 'n senior danser wat aangestel word om repetisies waar te neem, nuwe dansers af te rig en notas of korreksies na die opvoering te gee.
- Hy of sy kan ook versoek word om 'n danser te vervang wat beseer is.

BESTURENDE DIREKTEUR

- 'n Besturende direkteur of algemene bestuurder het gewoonlik baie jare van kunsbestuur ervaring en gee ondersteuning aan die artistieke direkteur van 'n dansgeselskap om die visie te verwesenlik.
- Hy of sy dirigeer om die administratiewe en finansiële bedrywigheede van die maatskappy

BEMARKINGSBESTUURDER

- 'n Bemarkingsbestuurder koördineer die bemarking en promosies van 'n dansgeselskap.
- Hy of sy doel is om die organisasie te merk deur volgehoue en opvallende mediaveldtogte, die maatskappy se webwerf, nuusbrief en huisprogramme, sowel as sy logo en briefhoof.
- Hy of sy sal advertensies bespreek vir die druk- en uitsaaimedia, verwerk en versprei plakkate en pamflette en koördineer die fotosessie en media oproepe.

OPENBARE REKLAME (OR)

- 'n Reklamebeampte / PA is gehuur om 'n opvoering of toer te bevorder.
- Hy of sy skryf en versprei persvystellings en foto's aan die media, skep pers toerusting, beveel aan gepaste geleenthede vir bevordering en verseker dat joernaliste en ander genooide gaste komplimentêre kaartjies vir die vertonings ontvang.

(2)

11.2 *Ken 2 punte toe vir 'n gedetailleerde verduideliking van EEN bemarkingstrategie.*

Daar is menige maniere om jou produk te adverteer soos plakkaarte. Pamflette, aanplakborde, uitdrukking in die pers, netwerking, radio, en televisie-onderhoude, deur woord-van-die-mond asook om persoonlike uitnodigings uit te stuur, e-pos, e-bulletins en jou skool se webwerf.

- **Advertensies** in koerante / tydskrifte – die kan baie duur wees.
- **Uitdrukking in die pers** – skryf kort artikels van die vertoning / dansers / choreografe, ens.
- **Aanplakborde / strooibiljette** – hierdie mag in winkelsentrums of biblioteke uitgedeel word gewoonlik waar daar talle mense is. Jy moet konsentreer in gebiede waar jy jou teikengroep kan bereik.
- **Advertensies vir radio en televisie** – miskien het jy hier 'n kontak. Al dan nie, is dit 'n duur manier van adverteer.
- **Uitnodigings** – miskien aan mense van die media, jou skoolhoof of aan bekendes.
- **Netwerking** – die gebruik van sosiale media is 'n uitstekende manier om jou vertoning te adverteer bv. Facebook 'gebeurtenis' wat jou toelaat om al jou Facebook aanhangers te kontak. Jy kan ook deur jou skool data basis en Twitter adverteer – Twitter is 'n groot hulpmiddel wat persone aanlyn en aflyn aan jou gebeurtenisse verbind.
- **Webwerwe** – verbintenis tot verskeie webwerwe soos byvoorbeeld "Whats On" in jou dorp / gebeurtenisse kalenders, ens. Die gebruik van die internet sal jou algehele bemarkingsdoelwitte verbeter en ondersteun.

(2)

11.3 *Ken 4 punte toe vir 'n besonderhede verduideliking van die komposisionele struktuur van die dans waaraan jy werk*

- **Begin, middel en einde:** danser of dansers mag op die verhoog begin, of hulle kan die verhoog betree van uit die vleuels, agterkant van die verhoog, ens. Die middel is waar die choreograaf sy of haar materiaal ontwikkel, deur die oorbrug van die opening en sluiting gedeeltes. Om mee af te einde, kan die danser of dansers op die verhoog bly of hulle kan uittree deur die vleuels, agterkant van die verhoog, ens.
- **Klimaks:** Die hoë punt in 'n stuk bv. die geleidelike vertraging van die beweging na 'n kragtige ontwerpte posisie of stilte, of die verhoging van die tempo na 'n klimaks (hoë punt) en dan kronkel af, of terug te keer na die aanvanklike opening bewegings van die werk.
- **Oorgang:** die manier waarop jy beweeg van die een vorm na die ander. Die bewegings tussen die vorms is die "oorgange".
- **Opeenvolging:** 'n kort bewegings frase. Die verandering van die duur, rigting, ens., van 'n reeks beïnvloed die betekenis en vorm.
- **Kontras:** werk met teenoorgesteldes, byvoorbeeld, 'n hoë - lae, 'n sterk - swak.
- **Vorm / tema en variasie:** 'n basiese beweging tema word duidelik gestel en dan word dit verander in verskillende maniere

(4)

11.4 *Ken 2 punte toe as die leerling 'n helder begrip kan gee van hoe die skrywing in die joernaal met die choreografie-proses gehelp het.*

- Tred hou met al my idees, insette van ander mense, probleemareas, sterkpunte en suksesse.
- Oorweeg die struktuur van die dans, d.w.s. begin en eindig, klimaks, patrone, die gebruik van toestelle, en die gebruik van die ontwerp-elemente: die ruimte / tyd / krag.
- Kyk of my bedoeling duidelik is.
- Oorweeg die styl van die dans. Is dit duidelik?
- Kyk of my begeleiding geskik is. Gee dit waarde aan die stuk?
- Volhou om my reis en vooruitgang in my joernaal aan te teken insluitende probleme wat opgelos is en besluite / keuses wat gemaak is.

(2)

[10]

TOTAAL AFDELING B: 60
GROOTTOTAAL: 100